

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . " 5.—
 Četrť leta . . . " 2.50
 Mesečno . . . " 1.—
 Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15.—
 Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 -- popust. --
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Naitalijanskih tleh vedno naprej!

Cima C'sa, Corno di Campo Verde Chiesa, Striegen, Kempel in Campolongo v naših rokah. — Naše čete pred Asiago in Arsiero. — 2000 topov proti Italijanom. — Na ostalih bojiščih nič posebnega. — Bitka pred Verdunom traja že tri mesece. — Wilson pripravljen posredovati za mir.

Wilson pripravljen posredovati za mir.

Predsednik severoameriške vlade, Wilson, je imel v soboto, dne 20. maja, v mestu Charlotte (Sev. Karolina) ob priliki slavlja 141. obletnice, ko se je v Meklenburgu podpisala izjava severoameriške nepristranosti, govor, v katerem je rekel, da je prišel za Združene države čas, da ponudijo vojskujočim evropskim državam svojo pomoč za dosego miru. Ko je Wilson omenjal v svojem govoru, kako so nastale Združene države, je naglašal, da se v evropski vojski odigrava tisto, kar se je svoj čas godilo v Ameriki, namreč tekmovanje narodnih načelnih naziranj, narodne politike in političnih sistemov.

Četverosporazum odklanja.

Iz Vašingtona se poroča:
 Amerika bi rada posredovala za mir, kar pa četverosporazumu baje ne ugaja. Vlade četverosporazumovih držav so zaupno obvestile predsednika Wilsona in državnega tajnika Lansinga, da še ne more biti o mirovnem vprašanju nobenega govora, kajti to vprašanje še ni zrelo. Četverosporazumove države smatrajo časnikarska poročila o miru za prebivalstvo kot zelo kvarljiva in si prepovedujejo razširjevanje vesti o želji za sklepanje miru.

Španija in posredovanje za mir.

Iz Madrida se dne 24. maja poroča:
 Ministrski predsednik je izjavil, da bo Španija v smislu zadnjega prestolnega govora napram vsem vojskujočim se državam vstrajala pri svoji dobrohotnosti in nepristranosti. Reči morem samo to, je izjavil mi-

nistrski predsednik napram nekemu dopisniku, kar je izjavil kralj v svojem prestolnem govoru. Mi si druga nič bolj ne želimo kot konca te vojske. A ne smatramo pa še sedanjega časa kot ugodnega za uspešno posredovanje za mir. Mi (Španija) bomo z veseljem posredovali, ako se nas bo za to prosilo.

Mir v jeseni.

List „New-York Times“ poroča iz Vašingtona, da v tamošnjih političnih krogih prevladuje mnenje, da bo vsled neuspehov četverosporazumove spomladanske ofenzive, ki ne morejo izostati, prišlo jeseni letošnjega leta gotovo do miru.

Bethmann-Hollweg odgovarja Greyu.

Nemški državni kancelar pl. Bethmann-Hollweg je v razgovoru z ameriškim korespondentom pl. Wiegandom repliciral na znana izvajanja angleškega zunanjega ministra sira E. Greya.

Iz izvajanja državnega kancelarja posnemamo: Po 22 mesecih strašne vojne pričanja Anglija spoznavati, da nemškega naroda ni mogoče uničiti. Da še vedno govori o uničenju „pruskega militarizma“, temu se čudim. Čudovita enotnost nemškega naroda bi morala tudi Angleže in Francoze podučiti, da med Prusijo in Nemčijo ni nasprotstva. Politike militarizma pa ni delala Nemčija, temveč Anglija. Spomnite se na Fašodo, Egipt, Bure, algeciraško konferenco. V bosanski krizi (1908) je Nemčija preprečila vojno, ker je Rusijo pregovorila, da je sprejela posredovalni predlog. Anglija pa je bila z mirno rešitvijo afere nezadovoljna in baš sir E. Grey je izjavil, da bi se bila postavila na stran Rusije, ako bi bilo prišlo do vojne. V aferi Agadir je lord George, s svojim nastopom povzročil vojno nevarnost med Nemčijo in Francijo. Ako pravi Grey, da smo natančno vedeli, da Anglija nič zlega proti nam ne namerava, potem odgovarjam le z besedo „obkoljevalna politika.“ Da so tudi nevtralni državniki smatrali to politiko za vojno nevarnost, to nam dokazujejo belgijski državni

arhivi. Kar sem mogel proti temu storiti, sem storil. Ponudil sem Angliji nevtralizetni dogovor, ki bi bil ohranil Evropi mir. Ni res, da sem zahteval absolutno nevtralnost Anglije, tudi v slučaju napadalne vojne z naše strani. Proponiral sem le formulo: Anglija ostane dobrohotno nevtralna, ako bi bila Nemčiji vojna vsiljena. Ako pravi Grey, da bi se bila sedanja vojna dala preprečiti, če bi bili akceptirali angleški konferenčni predlog, odgovarjam, da je bilo to nemogoče, ker je med tem na Ruskem že začela mobilizacija. Ako bi se bila konferenca ponesrečila, ali bi nas bila Anglija branila ruske invazije? V ostalem je sam Grey takrat priznal, da je moj protipredlog, da naj se Petrograd in Dunaj direktno sporazumeta, boljši. Anglija bi bila takrat lahko vojno preprečila, ako bi bila spregovorila v Petrogradu resno besedo; storila pa je ravno nasprotno.

Angleški ministrski predsednik Asquith je nedavno povedal, da sta se Anglija in Francija morali udeležiti vojne, da preprečita hegemonijo Nemčije. Ali ni to vrhunec militarizma?

Ako naj govorim o bodočnosti: Grey hoče trajni mir. Trajni mir hočem tudi jaz. Toda dokler bodo odgovorni državniki entente govorili o pruski tiraniji, o pruskem militarizmu, o spremembi dosedanjega nemškega notranjega političnega sistema, dokler bodo svojo premoč patetično poveljevali — tako dolgo se ne bomo približali miru.

Dvakrat sem javno povedal, da je Nemčija pripravljena razpravljati o miru na taki podlagi, ki ji daje garancijo proti bodočim napadom sovražne koalicije in ki zasigura Evropi mir. Slišali ste, kaj je odgovoril Poincare.

Le če se postavijo državniki entente na temelj realnih dejstev, če presodijo položaj tako, kakor ga razberejo z zemljevidov, če imajo resno voljo končati strašno prelivanje krvi in praktično razpravljati o mirovnih in vojnih vprašanjih, le potem se bomo približali miru. Kdor k temu ni pripravljen, ta je kriv, da se Evropa mesari in da krvavi še naprej. Jaz odločno odklanjam to krivdo.

Puntarski general Görgey.

Dne 20. t. m. je umrl, kakor smo že poročali, v Budimpešti zapovednik mađarske revolucionarne armade iz leta 1848, Artur Görgey. Dosegel je starost 99 let, Rojen je bil dne 30. januarja 1818 v Toporcu na

LISTER.

„Luč“ 1915 16 in mi.

J. R. S.:
 Obilica velikih svetovnih dogodkov upliva na nas tako močno, da med tem šumenjem in vrvenjem večkrat pozabimo sebe samih in prezremo manjvažne stvari in reči. Vendar tudi malenkosti — ki pa niso malenkosti — so za nas ravno tako važne kakor svetovni dogodki in sicer še celo bolj; kajti te malenkosti so naše lastno življenje, ki iščemo v njem svoje moči.

Takšna velika malenkost je „Ratna knjiga“ „Luči“, glasila hrvaških kat. nar. dijakov, ki je pred kratkim zagledala beli dan. Zanima nas knjiga posebno iz dveh vzrokov: obhaja desetletnico svojega obstanka in pa kot „vojna knjiga.“ Poglejmo si nekoliko njeno vsebino.

Knjiga obsega 160 strani in sta jo uredila Jos. Andrič in Stanko Deželič. Dr. Stjepan Markulin podaja v članku „Iza deset godina „Luči““ v kratkem pregled vseh prejšnjih letnikov. V njem vidimo velik napredek našega glasila, obenem pa tudi težkoče, ki jih je bilo treba premagati. Začetek je bil nezaten, a železna volja je dosegla velike uspehe in ni nikdar

obupala. Drugi članek je „Naša duhovna organizacija“. „to jest organizacija, koja se tiče duha, koja ide za polučenjem duhovnih ciljeva“, izpod peresa dr. Antona Maknič. Članek je globoko zasnovan in vreden vse naše pozornosti. Temu sledijo leposlovni članki, pesmi in nekrolog Stjepanu Varga. Prav ugaja nam članek Ivana Delalle „Frederic Mistrail“, kakor nas je že isti pisatelj razveselil v IX. letniku „Luči“ s članki: „Iz talijanske umjetnosti“, „Scipio Sighele“ in „L'art pour Dieu (Beuronska umjetnost)“. „Prikaz pokreta češkoga katoličkoga etaštva“ nas v kratkem seznanja s sedanjimi razmerami češkega katoliškega dijaštva in nas obenem opozori nanj. Mile Branislav kliče v članku „Strančarstvo i nova katolička generacija u Hrvatskoj“ Hrvate k edinosti in koncu: „Samo po ujedinenju svih narodnih sila može se doći do ujedinenja sveg hrvatskog naroda.“ Leposlovju sledita važna članka „Gospodarska organizacija - osnov naše gospodarske samostalnosti“ in „O novčani zavodima.“ Nekaj izvanrednega pa je članek Petra Rogulje, urednika dnevnika „Novine“: „Dr. Janez E. Krek. Črtice jednog novinara prigodom pedesete godišnjice rođenja prvoga slovensko-hrvatskoga socijalnoga politika.“ Pod črto je njegov kratak životopis, v članku samem pa riše dr. Kreka v kratkih potezih kot socijalnega in ekonomskega politika ter sistem njegove „političke doktrine.“ Spuščači se globlje v članek ni moj namen. Vsak si lahko

nabavi poseben natisek tega članka za 50 vinarjev v knjižarni M. Keloviča, „Novine“, Bakačeva ulica 5, Zagreb, naj ga sam prebere in vedel bo, kaj nam je dr. Krek. Izredno veseli smo dveh protialkoholnih člankov: Nino Scherzer „Alkoholizam i apstinencija“ in O. Jeronim Tomac „Organizacija „Svete vojske“.“ Pričata nam jasno, kako dobro pojmujejo naši bratje pomen protialkoholnega gibanja zlasti med dijaštvom, ki so nas tozadevno že precej prekosili, dasi smo jim mi bili učitelji. Učenec je čez mojstra, mi se pa za to le malo brigamo. Ali nas ni sram! Vendar pri nas smo za vse to gluhi, čeravno nam že teče vođa v grlo. Na 120. strani prinaša knjiga pesem „Lipa zelenela je“, ki jo je uglasbil Avgust Gostinčar in ki ji je pripisano vso slovensko besedilo od M. Vilharja.

S tem je prvi in glavni del knjige končan. A istofotak zanimiv in na gradivu posebno bogat je drugi del. Preveliko je gradiva, da bi mogli vse pregledati in oceniti. Zastopani ste književnost in umetnost in poleg tega še mnogo drugih zanimivih črtic.

Knjiga se naroča na naslov: Dr. Stjepan Markulin, odvjetnik, Zagreb, Kurečeva ulica 3. — Stane za dijake K 1.20, za ostale K 2.60.

To je površen pregled te izvanredne knjige, ki ostane zgodovinska svetinja svetovne vojne hrvaškega kat. nar. dijaštva. Ponosni smejo biti na njo — kajti še poznim rodovom bo pričala, da je kat. nar. dijaštvo tudi v času gorja in stisk ostalo zvesto svo-

Madžarskem in se posvetil najprej vojaški karijeri, ter postal nadporočnik, po smrti svojega očeta pa je odložil šaržo in šel v Prago študirat kemijo, kjer se je tudi oženil.

Čim je nastalo revolucionarno gibanje, je Görgey zopet vstopil v armado ter bil poslan proti Jelačiču in njegovim Hrvatim, ki so šli v boj proti revolucionarjem za Habsburžane. Ko je dobil v roke bogatega magnata grofa Edmunda Zichyja, in pri njem dobil oklice Jelačiča, je dal grofa obesiti. Ta „eneržija“ mu je napravila veliko slavo med revolucionarji. Postal je polkovnik in se udeležil bitke pri Schweelatu. Po porazu v tej bitki je postal general, in je prevzel vodstvo zgornje donavske armade in jo tudi dobro organiziral, ni pa bil kos avstrijski armadi, ki jo je vodil knez Windischgrätz ter se je moral pred njo umakniti proti Budimpešti in potem proti severu. Izbil je bitko pri Kopolni, a bolj po krivdi višjega poveljnika Dembinskega, kakor po lastni krivdi. Dembinski je odstopil in dne 31. marca je Görgey prevzel sam višje poveljstvo. Prodl je res do Pešte, osvobodil trdnjavo Komoren in izvojeval zmago pri Aču. Ravno tedaj je Kossuth proglasil Ogrsko za neodvisno. Po zavzetju trdnjave Bude je postal vojni minister revolucionarne vlade, a je ostal ob enem na čelu armade.

Položaj revolucionarne armade je postal jako težak, ko je Rusija prihitela avstrijskemu cesarju na pomoč. Avstrijska armada pod generalom Haynauom je zmagovito prodirala proti revolucionarji armadi, a Rusi so prekoračili Karpate. Görgey pa je bil v ostrem nasprotju s Kossuthom. Dne 2. julija je bil Görgey v bitki pri Komorenu na glavi ranjen. Kossuth je to priliko porabil, da je imenoval začasno drugega višjega poveljnika, Mesarosa, kar je bil vzrok prepričanja v vodstvu revolucionarne armade. Armadi generalov Dembinski in Beno sta bili dne 9. avgusta pri Temišvaru poraženi in Kossuth je pooblastil Görgeyja, naj sklene z Rusi mir. Dne 11. avgusta je Görgey prevzel vso civilno in vojaško oblast in je sporočil zapovedniku ruske armade, da je revolucionarna armada pripravljena, se udati Rusom na milost in nemilost. Dne 13. avgusta se je Rusom udala madžarska revolucionarna armada, 20.000 pešcev in 20.000 konjenikov s 130 topovi.

Görgey je bil po posredovanju ruskega carja interniran v Celovec, kjer je postal kemik v neki suknarni in se je leta 1867 vrnil na Ogrsko. Kossuth in njegovi pristaši so ga proglasili za izdajaleca in mnogo let so se Madžari med seboj srdito prepirali, ali je bil Görgey dober ali slab general, ali patrijot, ali izdajalec. Z nastičnega stališča je bil brezumno izdajalec in za to je njegovo slavljenje, najmilejše povedano, netaktno.

Srbija in Italija.

O prekljanju med Italijo in Srbijo prinaša list „Gazette de Lausanne“ novo vest. Uspeh zadnjih pogajanj da je ta, da italijanska vlada priznava Srbiji — razum ozemelj, ki jih jej je pripoznal že četverosporazum — še vso dalmatinsko obal severno od ustja Narete do preko Spljita. Italija da se odreka s tem velikega dela Dalmacije s spljitskim pristaniščem. Za to pa da se Srbija obvezuje, da ne bo ogrožala nadvladja Italije na Jadranom. — Zabeležili smo to po dolžnosti časnikarjev. Da bi izgubljali besede o tej večni delitvi medvedove kože, se res ne izjim načelom, pričala pa obenem tudi o žrtvah, ki jih je moralo darovati.

Neohote se nam zdaj vsiljuje vprašanje: Kaj pa mi? Da, kaj pa mi! Tudi mi imamo ali vsaj imeli smo katoliško narodno dijaštvo in njegovo glasilo „Zora.“

Razveselili smo se pred enim mesecem, ko smo brali v „Slovenec“ notico, da tudi mi dobimo vojno knjigo „Zora.“ Kakor je pa stvar pokazala, je za to le malo zanimanja, pač pa precej ovir. Namesto, da bi sleherni prispeval kolikor mogoče — nasprotovanje. Svetovna vojna ni vojna vsakih desetih let, temveč edina v svetovni zgodovini. Naša dolžnost pa je pokazati svetu in znanjem, da tudi naše vrlo kat. nar. dijaštvo prenaša z velikimi žrtvami to težo. Obenem pa je treba pokazati, koliko katoliškega duha še živi med nami in kakšen upliv ima vojna na nas. Prenovljenje katoliške ideje med dijaštvom — tudi to je potrebno, da se razpravlja; dalje o časopisju in slovstvu sploh, o socializmu in o vsem kulturnem razvoju med vojno in o ciljih za bodočnost. Nazadnje leposlovnna priloga, ki naj pokaže, kaj je vojna preustvarila v srcih in kako je preustvarila. To pa je le samo nekaj. Nazadnje je treba pokazati naše žrtve. Hrvatje mislijo izdati posebno knjigo „Naši mili pokojnici“ in že zbirajo zato prispevke. Krasna misel, ki bi jo naj z vso silo izvršili tudi mi. Koliko naših akademikov in dijakov je že dalo svoje mlado življenje za domovino! Niso li ti vredni večnega spomina, udje našega telesa?!

Torej na delo in ne dajmo se od drugih prekositi. Vzor so nam Hrvatje sami. Tudi Čelci izdajo vojno knjigo „Stud. Hlidke“ v obliki almanaha. Mi bi naj zaostali! Rešimo svojo čast in k tem prispevaj sleherni, kolikor mogoče. Z Bogom za narod!

plača. Raje čakajmo sporočila o prihodnjem položaju prekljanja med Italijo in Srbijo.

Še nekaj o novi živinski vnovčevalnici.

Glede nove štajerske živinske vnovčevalnice v Gradcu smo dobili še sledeče podatke:

1. Deželna komisija, ki ima vrhovno nadzorstvo nad poslovanjem vnovčevalnice, ima skrbeti za redno zalaganje vojaštva in civilnega prebivalstva na Štajerskem s potrebno klavno živino in pri tem varovati poljedelske in živinorejske interese.

2. Deželna komisija mora ugotoviti zahtevane množine klavne živine za vojaške potrebe na Štajerskem, za armado na bojišču, nadzorovati mora tudi izvažanje dopustne množine klavne ter vprežne in plemenske živine iz dežele.

3. Deželna komisija mora na podlagi štetja živine sestaviti natančen načrt o zalaganju s potrebno živino za daljšo dobo in vsakokrat najmanj za mesec dni vnaprej določiti načrt za dobivanje potrebne množine klavne živine iz posameznih okrajev in občin. (Iz tega torej sledi, da nakupovalci sami ob sebi ne bodo smeli prisiliti kako občino, da bi tamošnji živinorejci morali oddati več klavne živine, kot bo za posamezne občine določeno.)

4. Živinorejci smejo svobodno prodati svojo klavno živino mesarju, ako ima ta obrtni list in ako rabi kupljeno živinčeto za lastno potrebo. Deželna komisija pa ima pravico, da zahteva, da morajo pozneje tudi mesarji imeti uradne izkaznice za nakupovanje. Mesarji se morajo pri nakupu živine za lastne potrebe ravnati ravno tistih predpisov kot drugi nakupovalci in ne morejo nobenega živinorejca prisiliti, da bi mu moral prodati svoje živinče. Če pa mesar kupi živino, se za isto mora izdati tudi živinski potni list.

5. Nakupovalcem je naročeno, da morajo do konca maja od določene množine živine nakupiti približno 75% volov ter bikov in le 25% krav ter telic. Od tega časa naprej pa 70% volov in 30% krav.

6. Živali, kojih živa teža, če so pošteno nakrmljene, ne znaša 325 kg, se ne smejo prevzeti. Živina se tehta pri prvi najbližji tehtnici. Za vsako živinčeto se odračuni 25 kg. Kmečki zastopniki v deželni komisiji so že opetovano poudarjali, da je to merilo krivično, ker se odtegne 25 kg ravno tako od 325 kg težekega živinčeta, kakor od onega, ki tehta 800 kg. Upati je, da se bo v bodoče odbitek računal z ozirom na težo posameznega živinčeta. Nakladanje živine in nadaljna odprava je naloga vojaške uprave in gre na njene stroške. Pri nakladanju pa morajo živinski gonjači pomagati.

7. Namestništvo je z odlokom z dne 30. aprila 1916 odredilo, da je odslej zasebno nakupovanje klavne vprežne in plemenske živine od hiše do hiše prepovedano. Od hiše do hiše smejo nakupovati samo le mesarji, ki imajo obrtne liste pri sebi, za svoje potrebe in od vnovčevalnice nastavljeni nakupovalci, ki se pa morajo izkazati z uradno legitimacijo. Nakupovanje in prodaja živine na sejnih ter nakupovanje telet od hiše do hiše je prosto. Če sosed nujno rabi kako plemeno ali vprežno živino, mu jo tudi smeš prodati.

8. Če bi lastniki živine ne hoteli oddati svoje živine, akoravno za nje ni neobhodno potrebna, sme namestništvo na podlagi § 4 cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915, zahtevati neobhodno potrebno živino in bo, če treba, primoralo posestnike, da jo oddajo vnovčevalnici. Neobhodno potrebna živina, na prim. edini par vprežnih volov, se torej za sedaj mora pustiti posestniku, da opravi svoja nujna dela. Pozneje pa utegne priti do tega, da bodo posestniki, ki imajo krave ali bike, ki so sposobni za vprego, morali oddati zadnji par volov.

9. Za živino, ki ni stara dve leti, se mora dobiti klavno dovoljenje od politične oblasti. Vsak živinorejec naj zahteva od nakupovalca, da mu preskrbi to dovoljenje.

10. Živinski potni listi se morajo oddati tudi za vsako glavo živine, ki se je nakupila po nakupovalcu vnovčevalnice ali mesarju. Tudi živinorejcem, ki postavijo svojo živino na sejm, se mora dati za isto potrebne živinske potne liste. Drugače pa je za goveje živino, ki se namerava spraviti čez deželno mejo. Namestništvo je z odlokom z dne 30. aprila 1916 odredilo, da za taka živinčeta sme izdajati potne liste samo okrajno glavarstvo. Tozadevnim prošnjam je treba priložiti ogleadni list živinskega preglednika.

Kaj bo z denarjem po vojski.

—n.— Kdaj bo nastopil mir, kako bo izgledala Evropa po vojski, kaj bo z denarjem po vojski, so vprašanja, s katerimi se peča časopisje, se razpravlja o njih na raznih zborovanjih in sestankih, se govori v družbi, se pomenkuje doma. Posebno zadnje vprašanje, kaj bo z denarjem po vojski, dela mnogim ljudem preglavice in nepotrebne skrbi. „Denar bo povegran, denar bo ovržen“, so govorili, ko se je pri-

čela svetovna vojska, razni ljudje, ki nimajo nič in ne morejo nič zgubiti, „denar bo povegran, denar bo ovržen“, so trdno verjeli oni lahkoverni ljudje, ki so pristopni vsaki govoric, vsaki čenči, ki pa zelo nezaupljivo poslušajo vsako pametno besedo, vsak pameten nasvet. Svetovna vojna traja skoraj dve leti, a vsak, ki je imel prej 100 K v posojilnici ali doma, jih ima dandanes še vedno. Posebno skrb so imeli gotovi ljudje, kaj bo z denarjem v posojilnicah. Žalibog, da je bilo mnogo ljudi in jih je še danes precej, ki verjamejo, da bo samo oni denar, ki je v posojilnici, povegran, oni pa ne, katerega imajo ljudje doma. — Pri podpisovanju vojnega posojila so prinesli ljudje v posamezne zavode tisočake, katere so imeli celo leto in še dalje časa doma, šle so lepe svote na obrestih v izgubo, najbrž pa se je tudi marsikateri večji znesek po nepotrebnem izdal, ker je skušnjava velika, ako leže velike svote denarja — doma. Vsak pameten človek ve, da se ni nikdar delalo v nobeni državi razlike glede denarja, temveč so se izdali novi bankovci in stari razveljavili, upeljale krone mesto Boldinarjev itd. in se ni nikogar vprašalo, ali je denar imel doma ali v posojilnici; če bi se v bodoče ukrenilo kaj glede vrednosti denarja, kar pa je popolnoma izključeno, bi zadele vse odredbe ne samo oni denar, ki je naložen v posojilnicah, ampak vsak denar, naj ga imam doma ali kjerkoli. Zato pa naj vsak razumen človek ves svojo odvišen denar nalaga v posojilnice, da dobi obresti, ker nas po vojski čakajo višja plačila in razna nova bremenena.

Zakaj se ni treba bati, da bi bil denar povegran? Tega se nam ni treba bati, ker se države, katerim ni bila vojna sreča mila, niso tega storile, na pr. po končanju balkanski vojski in skoro gotovo tudi sedaj premagane države ne bodo segle po tem sredstvu. Srbije ni več, vlada in ostanki armade so zapustili deželo, ni več jamstva za izdane srbske bankovce in vendar se plačuje za 19dinarske bankovce v Nišu 8.7 leva (pred vojsko 10 leva), v Belgradu pa 8.5 K, približno toliko kot v mirnem času. Avstrija in njene zaveznice so zmagovalke, kmalu bodo vsi njihovi sovražniki poraženi, je torej popolnoma izključeno, da bi se vrednost denarja zmanjšala, ali, kakor ljudstvo pravi, denar povegral, ako niti premagane države tega ne store.

Vsaka država skrbno pazi na to, da ima pokritje za bankovce, da ima v ogromnih zakladnicah državne banke take množine zlata in srebra, kolikor je izdala bankovcev. V sedanji vojni vidimo, kako vse države čuvajo svoje zlato, vidimo pa tudi, kako sebična je n. pr. Anglija, in kako malo se ozira na svoje zaveznike. Italiji je posodila denar za vojno, ista pa je morala celo zalogo zlata poslati v London, nima doma nobenega pokritja za bankovce. Italija jedva lahko gospodarsko proda, njen denar bo povegran in sicer tedaj, ako jim Angleži ne vrnejo zaloge zlata. Klic „z zlatniki na dan, skrite zaklade na dan“ je velikega pomena za naše narodno gospodarstvo. Čim večja je naša zaloga zlata, tem večjo sigurnost imamo, da se nam ni treba bati nobenega gospodarskega poloma, tem večji ugled ima država na zunaj. Patriotična dolžnost vseh državljanov je in je v interesu vseh, da pride ves zlat denar v državno banko, zato je napačno zlat denar skrivati doma.

Kako pa vojska upliva na naše denarno gospodarstvo? Upliv je dvojen: prvič je povzročila preobilico denarja, drugič pa veliko draginjo. Ni vojska sama na sebi vzrok tem dvem dejstvom, temveč vsled vojske povzročena blokada osrednjih sil. Vse, kar se rabi za vojsko, morata si Avstrija in Nemčija doma oskrbeti, zato ostanejo ogromne svote denarja, katere stane vojska, doma, odtod — preobilica denarja. Ker je popraševanje po vsem, kar je za vojsko potrebno, zelo veliko, a zaloge skromne, uvoza pa skoro nobenega, zato je nastala velikanska draginja. Znamenje časa je: denarja zelo veliko, a zelo malo se zanj dobi.

Ogromni vojni stroški delajo ljudem preglavice in povzročajo bojazen, da bo v pokritje istih potrebnih „denar povegrati.“ Ta strah je prazen. Če bo država vodila po vojski razumno gospodarsko politiko, bo lahko plačevala obresti ogromnih svot, katere so se najele v vojne svrhe, bo lahko celila rane, katere je vsekala vojna (preskrba invalidov, svojcev padlih, gospodarska povzdiga po vojni prizadetih dežel) in čez nekaj let začela odplačevati dolgove. Potrebno je pa, da zavlada v državni upravi načelo varčnosti in

da vodijo vsa ona podjetja, ki naj donošajo dohodke (železnice, pošta, monopoli) ljudje s trgovsko izobrazbo. Potrebni bodo višji davki, iste bodo državljanji lahko plačali, ako bo država vse storila, da se povzdignejo posamezne gospodarske panoge. Vojna, ne samo zgodovina, je učiteljica narodov; ta nam s številnimi jasno kaže, koliko več bi se lahko pridelalo n. pr. žita itd., ako bi se izrabljali vsi pripomočki, katere nam nudi veda. Za vzgled nam služi Češka, kjer se pridelava približno toliko kot v Nemčiji, kjer je kmetijstvo na zelo visoki stopinji.

Ne da se tajiti, da je svetovna vojska mnogo stvari predrugačila, da nas je prisilila v marsikateri stvari premišljevanje in na marsikaj obračati pozornost, kar smo prej omalovaževali. Če bomo zlate nauke, katere smo pridobili, v bodoče upoštevali, je gotovo, da bomo gospodarsko napredovali in prišli v kratkem času v položaj, da bodo naše gospodarske razmere iste, kakor pred vojsko.

Dosedanji potek svetovne vojske, položaj na bojiščih, kakor tudi naše gospodarske razmere ne dajejo povoda za malodušnost, za neugodno presojanje razmer po vojski, temveč nas navdajajo z zaupanjem v končno zmago in v zboljšanje gospodarskih razmer po vojski.

Italijansko bojišče.

Kot mogočen valjar se vali avstrijska armada v južnih Tirolah od Lavaronskih višin in dol do Gardskega jezera v Italijo. Naši dan za dnevom zavzamejo sovražno postojanko za postojanko. Posebno uspešni so bili boji našega domačega (III.) armadnega zbora. Dne 20. maja je začel naš zbor napadati italijanske postojanke na gorovju Lavarone. Naslednje dni so naši junaki zavzeli sovražno črto južno od Luserna in Vezzene, so prekorčili italijansko mejo, zavzeli važni utrdbe Campolongo in Monte Verena in stojijo sedaj pred mestom Asiago. Prestolonaslednikova skupina, stoji kakih 5 km pred mestom Arsiero. V Suganski dolini so prestolonaslednikove čete zavzele mesto Borgo in nato še Strigno, desno krilo, ki prodira v dolini reke Valarsa, je zavzele mesto Chiesa, ki leži na tirolskih tleh nekaj kilometrov od italijanske meje. Tudi čete ob Adizi in ob Gardskem jezeru so se pomaknile močno naprej. Cella dolžina naše fronte, kjer napadamo, znaša sedaj 70 km. Tretji zbor in prestolonaslednikova skupina sta v ožji zvezi in stojita na vrhovih gorske verige pred Asiago in Arsiero.

Nihče, posebno pa Italijani ne, si ne bi mislil, da bi bilo naši armadi mogoče tekom 10 dni pridobiti toliko uspehov. Naši niso samo izčistili južnega Tirolskega od sovražnika, temveč so prodrli tako daleč v italijansko ozemlje, da naši topovi obvladujejo celo italijansko trdnjavsko črto Arsiero—Asiago—Sette Comuni ter ob enem ogrožujejo dolino Val d'Assa.

Ujeli smo dosedaj že čez 24.000 Italijanov, uplenili 251 topov in čez 100 strojnih pušk ter smo od vzeli Italijanom čez 300 kv. km zemlje.

Vedno dalje v Italijo!

V treh glavnih skupinah prodirajo avstrijske čete iz južnega Tirolskega v Italijo.

Skupina prestolonaslednika Karola Franca Jožefa, ki prodira po gorovju med Sugansko in Astachovo dolino, je dospela že najgloblje na italijanska tla. Njena smer je mesto Arsiero. Dne 21. maja so dospete te čete do črte Monte Tormeno—Monte Majo in so bile na večer tega dne oddaljene od Arsiera samo še 5—6 km. Desno krilo prestolonaslednikove skupine je ta dan v dolini reke Brand (Vallarsa) kljub izredno težavnim razmeram pridobilo mnogo prostora. Zasedlo je kraj Langeben, dne 22. maja pa si je priborilo mestece Chiesa (južno od gore Pasubio). Dne 23. maja se je prestolonaslednikova skupina pomaknila zopet za nekaj kilometrov dalje proti laškim zapornim postojankam.

V zadnjih dneh je bil posebno zmagovit naš domači graški III. armadni zbor, ki se bori levo od prestolonaslednikove skupine. Prvotno je prodiral proti gorskim postojankam pri Lavaroni. Že dne 21. maja je bilo njegovo bojevanje venčano z uspehom. Napadi graškega zbora na visoki gorski planoti Lavarone so popolnoma uspeli. Sovražnika so naši slovenski junaki vrgli iz cele njihove prevajne postojanke. Naše čete so zasedle goro Cima Mandriolo in višine neposredno zahodno od noge te gore do doline reke Astach. Severno od Suganske doline so naše čete zavzele gorski greben Salubio do kraja Borgo (Burgen). V dolini reke Brenta je

bil sovražnik potisnjen dalje nazaj. 2303 metrov visoka goro Monte Kempel so zavzele naše hrabre čete z naskokom. Graški armadni zbor stoji pred globoko kotlino doline Astach, in na drugi strani je zavzel sovražnik pod varstvom svojih trdnih postojank svoje dozdevno varno stališče. Desno krilo našega armadnega zbora pa je ta dan zavzele močno oklopno utrdbo Campolongo, ki je skušala obdržati zvezo med Asiago in Arsiero.

Tretja skupina, ki stoji ob reki Adizi, je že prodrla do črte Chiesa—Zugna. In druga poročila zopet pravijo, da je ta skupina razvila svoje delovanje tudi že v prostoru med reko Adizo in Gardskim jezerom. Tej skupini se pripisuje velika važnost, ker je vsled napadalnega prodiranja te skupine Italijanom nemogoče ogroževati desno prestolonaslednikovo krilo, če tudi bi Cadorna zbral na tamošnjem prostoru obilo rezerv.

Italijani napovedujejo nadaljna umikanja.

Italijanski listi pišejo, da je bil naval in učinek avstrijske artilerije na italijanske postojanke v južnih Tirolah tako silen in vse uničujoč, da Lahom ni preostajalo ničesar drugega, kakor se umikati. To umikanje italijanskih čet se še bo moralo nadaljevati, če noče italijansko armadno vodstvo žrtvovati kar tako brez potrebe veliko moštva in municije. Iz te pisave italijanskih listov je razvidno, da so že začeli pripravljati italijansko ljudstvo na nadaljna umikanja in neuspehe laških čet.

Naši na desnem krilu Italijanom za hrbtom.

Na desnem krilu naše prodirajoče armade, t. j. ob Gardskem jezeru, so naši z zavzetjem utrdbe pri Chiesi prišli Italijanom, ki se še držijo na gorovju Corni Zugna, za hrbet. Naše čete imajo v tem ozemlju še samo 4 km zračne črte do kraja Piano della Fugazza, odkoder vodi cesta v trdnjavo Schio.

Najsrditejši boji sedanje vojske.

Vojni poročevalec „Corriere della Sera“ poroča o bojih na južnem Tirolskem:

„Vojni položaj je v sedanjem trenutku za nas brezdvomno najtežavnejši in najhujši od začetka vojske. Gre se za najsrditejše boje, ki so se sploh kedaj bili v sedanjih evropski vojski. Borba med Italijani in Avstrijci se je strašno razvnela. Naravnost grozno je delovanje sovražne (avstrijske) artilerije. Na gorah in hribih je vse polno Avstrijcev, ki od vseh strani drviijo proti nam in pomandrajajo vse za seboj.“

Silovit artilerijski ogenj.

Iz poročila „Corriere della Sera“ je razvidno, da je mestece Asiago od civilnega prebivalstva že izpraznjeno. Z daljave 16 km je dne 22. maja v odmoru vsakih 20 minut padlo pet topovskih izstrelkov in sicer najtežjega kalibra v mesto. Kroglice so napravile ogromne lijakke ter so ubile več ljudi. To poročilo z bojišča opisuje pred vsem silovit topovski ogenj, s katerim začnejo Avstrijci napadati in kateri tudi spremlja njih prodiranje. Pod tem nepopisno hudim artilerijskim ognjem se zdrobijo vse italijanske utrdbe.

2000 topov proti Italijanom.

Vojni poročevalec lista „Corriere della Sera“ opisuje strahoviti učinek avstrijske artilerije v južnih Tirolah in piše sklepčno: 2000 avstrijskih topov bruhaja ogenj proti italijanskim postojankam na fronti 40 km. Izstrelki padajo kakor toča na gosto, potem pa sledi napad infanterije z velikansko silo. Napad infanterije ima lahko delo, kajti po artilerijski predpripravi ne more biti nobenega govora več o kakem italijanskem strelskem jarku.

Italijanski glavni stan v Benetkah.

Iz Kolina se poroča, da je italijanski glavni stan premeščen iz Vidma, kjer se je nahajal dozdej, v Benetke. Tudi laški kralj Viktor Emanuel se že nahaja v Benetkah.

Samo do Verone.

Italijanske železnice ne dajejo več kart za postaje, ki ležijo izhodno od Verone.

Napadi na Cadorno.

Velik del Giolittiju udanega časopisja napada močno Cadorna radi njegovega umikanja. Listi beležijo, da so poročila o porazu na laški narod zelo učinkovala in to tembolj, ker je Cadorna obvestil tik pred napadom časopisje, da pričakuje večjo sovražno akcijo in da je vse ukrenil za udušitev napadov v kali. Tembolj zdaj učinkuje, ker ni mogel Cadorna zadržati prodiranja Avstrijcev, marveč se je moral celo umakniti in prepustiti znatne dele laške armade sovražniku.

Francozi proti Cadorni.

„Temps“ se zelo čudi, ker ni Cadorna obrambne črte na južnem Tirolskem močnejše utrdil. Žal, piše list, so, kakor vse kaže, tam Avstrijci močnejši. Cadorna mora zato poslati vse rezerve tja. Italijani so pa le na boljšem, ker razpolagajo s tremi železnimi progami, Avstrijci pa le z eno. Zdaj še lahko soška bojna črta mirno spi.

„Figaro“ pa pravi, da groze Avstrijci vratam ne Benečansko. Radikaleci se boje, da se razburi občinstvo, če bi se nadaljevali neuspehi. Vlada mora energično paziti na socialiste in na pristaše — Giolittija.

Arsiero — Asiago.

Arsiero je majhen kraj, kjer se steka dolina Posina v dolino Astica; nahaja se ob progii Sio—Vicenza—Asiago. Strategično je kraj jako važen, kajti njegove utrdbe zapirajo vse črte, ki vodijo iz doline Posina, s Col dei Laghi in z Monte Termena v dolino Astica. V dolini Astico so v to svrhu skupine manjših utrdb, 3 km severno kraja, izpostavljena je skupina 1 km južno združitev doline Astica z dolino Assa. Oklopna utrdba na desnem bregu Astica obvladuje cesto s Tonezze v Barkarolo, druga utrdba na levem bregu obvladuje ceste s Iriba Erico. Tretja skupina zapira dolino Posina. Da se prepreči prodiranje čez Bareolo južno Posine, stoji na visoki planoti Noveano, vrsta utrdb. Važne utrdbe so na Monte Alba 1219, na Colle di Xomo 953, baterije na Cogolo 1656 in P. Campedello 1436.

Asiago šteje 600 prebivalcev. Stoji na 900 metrov visoki planoti Sette Comuni, 20 km od avstrijske meje. Asiago je središče in sprednji kraj Sette Comuni, končna postaja železnice iz Benetk, strategično največjega pomena in je središče za skupino utrdb, ki imajo enako nalogo, kakor prej omenjene.

Za tema dvema skupinama utrdb se razprostira visoka planota s povprečno višino 1200 m. Višine so: Col Echer 1367, Monte Nuova 1320, Monte Bertinago 1358 m. Ta planota spominja po svoji kakovosti na Doberdobsko planoto in se utegnejo tam gori odigravati še trdovratni boji.

Italijanska fronta ob Soči ogrožena.

Rumunski listi pišejo, da utegne imeti avstrijsko prodiranje v južnih Tirolah za italijansko soško fronto katastrofalne posledice, če bi italijanska armada ne mogla pravočasno zapustiti soške fronte. Avstrijska armada si je pripravila pot v Lombardijo in s tem prisilila Italijane, da se morajo umikati.

Francosko bojišče.

Pred Verdunom so Nemci odvzeli Francozom zopet dve postojanki: na zahodni strani je dne 23. maja padla vas Cumieres, ki leži tik ob Mozi, Nemcem v roke; na izhodni strani pa so nemške čete zasedle dne 24. maja zopet nekaj sovražnih postojank pri utrdbi Douaumont. Bitka pred Verdunom traja že tri mesece. Francija je izzubila pri Verdunu v tem času 350 štirjaških kilometrov, približno toliko, kot smo v zadnjih dneh pridobili italijanske zemlje.

Težki topovi pri Verdunu.

„Liberte“ razlaga napredovanje sovražnika na „višini 304“ in pri „Mrtvem možu“ kot posledico neverjetnega učinkovanja novih nemških težkih topov, ter pravi: Upati je, da je tretja obrambna črta, Esnes—Chateaucourt izgrajena, kakor je potrebno, da more resnična verdunska fronta zavriniti soražnikov naskok.

„La Presse“ in „La Patrie“ sta mnenja, da pride sedaj stiska za pozicije na desnem bregu Mase, ker so izpostavljene sovražnemu rostranskemu ognju.

Rusko bojišče.

Car potuje v Odeso.

Rumunski listi pišejo, da bo ruski car odpotoval v Odeso, kjer se že vrše velike priprave za njegov sprejem. V Odesi bo baje nadzoroval ruske čete. Zopet drugi rumunski listi pa zatrjujejo, da je to carjevo odpotovanje v Odeso v zvezi z novimi ruskiimi odredbami in načrti na rusko-avstrijski bojni črti v Besarabiji.

Pred Solunom.

Vojni svet v Solunu.

Iz Aten se dne 25. mija poroča: Pod predsedstvom vrhovnega poveljnika četverosporazumove armade na izhodu, generala Sarraïla, se je vršilo v Solunu veliko vojno posvetovanje.

katerega so se udeležili vsi poveljniki četverosporazumovih čet v Macedoniji in Solunu. Vojnega sveta so se udeležili tudi srbski častniki in novi vrhovni poveljnik v Solunu, general Milner. Kakor se po zunanostnih sklepa, se četverosporazumove čete pripravljajo na resno ofenzivo proti avstrijsko-bolgarskim četam v Macedoniji. Dosedaj se je izkrcalo v Solunu in okolici 48.000 Srbov. Ogromne množine streliva se spravljajo na suho. Ob enem vozijo parniki dan za dnevom nove baterije in konje v Solun. Angleško-francoska cenzura je silno stroga in ne dovoli, da bi se le količkaj pisalo o vojnih dogodkih.

Junaški irski škof.

Več mesecev pred izbruhom revolucije na Irskem je pisal škof v Limeriku na Irskem, Tomaž O'Wrwyer, v svojem pastirskem listu: „Ravnanje z revnimi irskimi izseljenci v Liverpoolu mora vsakemu Ircu sramu in jeze pognati kri v glavo. Kaj so zakrivil nesrečneži, da Angleži tako surovo postopajo z njimi? Niso volje, dati se stlačiti v angleško vojsko, da bi se nekje po svetu vojskovali. Pravijo, da so svobodni ljudje, toda ravnaajo ž njimi kakor z ujetniki, ki jih lahko prisilijo, da žrtvujejo svoje življenje, ker itak nič ni vredno. Ti revni irski kmetje prav nič ne hrepenijo umirati za Srbijo. Veliko rajši bi v Connemare sadili svoj krompir. Edin zločin teh Ircev je, da nočejo za Angleško umirati. Zakaj neki tudi? Naj bo vojska pravična ali krivična, vsak pošten človek mora priznati, da se vojskuje Angleška ne Irsko. Če bi zmagala Angleška, bi imela svetovno nadvlado in njena produkcija in trgovina bi vedno bolj rasla. Irsko bi pa ostala pod staro, krivično vladno in vedno revna, da, njena usoda bo vsled revščine, ki napravlja življenje neznošno, vedno hujša. Če dobimo splošno brambno dolžnost, potem mora biti ta brambna dolžnost za vsakega. Toda ni večje krivice, kakor da se pusti letati okoli milijone angleških prikrivačev, da bi majhni ostanek irskega naroda prisilili v vojsko, ki je ne razume in na kateri ima zelo dvomljiv interes.“

Japan in Vatikan

List „Civiltà Cattolica“ v prijaznem naglasju opisuje sprejem papeževega delegata Petrelia na dvoru v mestu Tokijo, kjer je Petreli stanoval kot gost japonskega cesarja v njegovi palači. Uradni list japonskega cesarskega dvora „Hochi“ je pozdravil redkega gosta kot zastopnika edine neteritorialne, a tembolj verske velesile. Glasilo japonskih opozicionalcov „Chuwo“ izjavlja ob priliki tega obiska, da Japonska ljubi mir in človečanstvo ravno v toliki meri, kakor sv. Oče. List „Tokyo Mainichi“ pa v posebnem članku govori o bodočnosti katolicizma na Japonskem.

Da bi papeževega delegata v sredini svojih dostojanstvenikov slovesno sprejel, se je podal mikado s svojega poletnega bivališča Hayama v glavno mesto. Vlada se je v svojem odgovoru na delegatov nagovor in pri svoji napitnici na papeža pri slovesnem obedu izrazil, da se cesar japonske države kot potomec najstarejše dinastije na Jutrovem veseli, da more pozdraviti zastopnika vladarja najstarejše dinastije na zahodu.

Na vseučilišču so razkazovali visokemu gostu spomine in podobe, med temi tudi diplomu rimskega senata in oljnato podobo Pavla V., diplome japonskih poslaništev iz leta 1585 in 1615 papežema Gregorju XIII. in Pavlu V. Te diplome so predložili potomci tedanjih poslaništev v Vatikanu. Delegatu so pokazali tudi uspehe arhivalnih studij, katere je izvedel japonski profesor Murakami o poslaništvih v Rimu, v Florenci, Madridu in Lizboni.

Delegat se je poslovil z Japonske na spominski dan 26 japonskih mučenikov. Katoliki v mestih Sendaja, Ozaki in Nagazaki, kjer se je pred 50 leti sezidala prva cerkev, so odposlanca apostolske Stolice pozdravili z velikim navdušenjem.

Kralj Nikolaj in princ Mirko.

Kralj Nikolaj objavlja oklic, da princ Mirko, ki se zdravi na Dunaju, nima nobene pravice govoriti v imenu Črnogore, ravno tako ne v Črnigori zaostali ministri. Malo pozno prihaja ta, očitno izsiljena izjava.

Politične vesti.

Nova nemška stranka. Nemci nameravajo na podlagi novega »binkoštnega programa«, ki je v Avstriji bil konfisciran in se moral tiskati v Nemčiji, ustanoviti »nemško delavno stranko«.

Uspeh vojnega posojila. V listih se zrcali radostni vtis, ki ga je povzročil sijajen rezultat IV. vojnega posojila med prebivalstvom. Listi konstatirajo, da je monarhija sijajno dokazala svojo finančno izdatnost, ki se enakovredno postavlja na stran njene vojaške pripravljenosti. Občudova-

nja vredni uspeh je pripisovati sodelovanju vseh v poštevh prihajajočih faktorjev, posebne zasluge za uspeh vojnega posojila pa si je iztekel finančni minister in pa konzorcij, pod vodstvom pošne hranilnice. Z Dunaja poročajo 23. maja: Danes opoldan je potekel rok za podpisovanje vojnega posojila. Smatra se, da je svota 4 milijard prekoračena. Uspeh subskripcije na Ogrskem ni tako zadovoljiv. Na ogrsko IV. vojno posojilo je bilo podpisanih 1700 milijonov kron.

Dr. Steinwender proti bankam. V četrtkovni »Tagesposti« napada dr. Steinwender banke ter piše: »Banke sesajo ves tekoči denar, ki ga je vojska naredila in spravila v promet, in oddajejo le z o d e r u š k i m i dobički denarja potrebnemu narodnemu gospodarstvu. Tri in pol odstotka plačujejo, zahtevajo pa po sedem odstotkov... Banke raztegajo svoje poslovanje na podjetja, katerih so se dosedaj ogibale, tako na zemljiške spekulacije, na lesno trgovino itd. Pred vojsko so bile banke mogočne, po vojski hočejo biti vsemočne.«

Trst slavi obletnico italijanske vojne napovedi. Povodom te obletnice je služil škof dr. Karlin v cerkvi sv. Antona službo božjo, katere se je udeležilo veliko Slovencev in uradništva. Kdor je bil v cerkvi, je razvidel, da je v Trstu postalo slovenstvo glavni reprezentant avstrijske misli.

Katoliški Nemci za Poljake. V nemškem državnem zboru (v odseku za posebne zadeve) je centrum stavil predlog, da naj vlada predloži zakonski načrt, s katerim bo odpravljena prepoved uporabe poljskega jezika v društvih in na zborovanjih.

Minulost in bodočnost Bosne in Hercegovine. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« objavlja razgovor svojega budimpeštanskega korespondenta s sekcij-skim šefom, baronom Collasom, o velesrbski propagandi v Bosni in Hercegovini in o bodočnosti obeh dežel. Baron Collas je izjavil, da v nobeni deželi na svetu, kjer prebiva več narodov, ni večje svobode, kakor v anektiranih provincah, katerih prebivalstvo uživa ravno tiste svoboščine, kakor prebivalstvo zapadnih držav, večje kakor Srbi v Srbiji. Vlada sedaj raziskuje, kako je bilo mogoče, da se je srbska in ruska propaganda v Hercegovini tako razpasla in kaj je treba storiti, da se to za v bodoče onemogoči. Hiba je bila, da je vlada po okupaciji polagala tako veliko važnost na narodne razlike in da se je vedno govorilo o Hrvatih, Srbih in mohamedancih. Tudi v osnovnem zakonu z leta 1910 se pojavlja ta razdelitev. S tem se je vedno poudarjalo, da so v deželi Srbi. Nasproti temu pa se ni ničesar storilo, da bi se vzbujala domovinska ljubezen. V bodočnosti moramo ljudstvo prepričati, da so sinovi bosanske domovine, da so v Bosni le B o s a n c i ne pa Srbi, Hrvati in mohamedanci, ki pripadajo sicer raznim veroizpovedanjem, pa tvorijo vendar — le enotni narod. — »Arbeiter Zeitung« pridodaje, da je baron Collas očitno imel pred očmi ogrske vzore in meni, da se bo dalo težko ustvariti b o s a n s k o n a r o d n o d u š o administrativnim potom.

Iz zasedene Srbije. Vojna vlada bo ustanovila letos v Belgradu realno gimnazijo z internatom za 1000 učencev. Pončni jezik bo hrvatski. — Kot sodnik v Valjevo je imenovan Madžar dr. Avg. Rak iz Novega Sada na Ogrskem.

Grof Tisza o Srbiji. Po svojem povratku iz Srbije je izjavil ogrski ministrski predsednik grof Tisza v klubu vladne stranke: Obiskal sem v Srbiji več krajev ter dobil dober pregled tega, kar so naše čete tam storile. Njih delo je sijajno. Na deželi sodelujejo častniki vseh narodnosti v zvestem tovarištvu, da predelajo to, kar nam je zavojeval meč, v uspešnem kulturnem delu. Madžari, Nemci, Hrvati, Rumuni so prepojeni enotnega duha; njih veselje do dela in njih zmožnosti se prilagoditi razmeram, ne morem prehvaliti. Njihovi uspehi dokazujejo, da ustvarja duh naše armade ne le na bojišču, temveč tudi v delavnici mirnega dela, najboljše rezultate.

Izvanredno zasedanje rumunske zbornice. Listu »Baseler Nachrichten« se poroča iz Bukarešte, da je sklicana rumunska zbornica na izvanredno zasedanje, ki se bo vršilo koncem maja t. l. V zbornici se bo obravnavalo o važnih vojaških predlogih in vprašanjih.

Francija se približuje sv. Stolici. Razni italijanski listi poročajo, da je imel bivši zadnji francoski poslanik pri sv. Stolici, Nisard, te dni dalje

pogovore s papežem Benediktom XV. Zatrjuje se, da je dobil Nisard od svoje vlade naročilo pripraviti vse potrebno, da se Francija zopet sprizajni s sv. Stolico.

Vojnodraginjske doklade za učitelje in učiteljice.

Vsled velike draginje je deželni odbor sklenil v zadnji seji podeliti učiteljstvu za leto 1916 draginjske doklade, ki so radi visokih cen sedaj pač upravičene, zlasti ker je tudi država nakazala izdatno povišane plače vsem uradnikom. Deželni odbor se je v svoji razdelitvi posebno oziral na število otrok in na družino. Določil je doklade v tej-le meri:

1. Definitivno in provizorično nastavljeni učitelji, ki imajo izpit usposobljenja, so oženjeni in imajo nad dva otroke, ki niso mobilizirani, dobijo 300 K; 2. oženjeni, ne mobilizirani, do dveh otrok, 250 K; 3. mobilizirani učitelji, ki pripadajo moštvu in imajo več kot dva otroke, dobijo 300 K; 4. mobilizirani, ki pripadajo moštvu, in samo do dveh otrok, dobijo 250 K; 5. samci ali udovec brez otrok, nemobilizirani, 120 K; 6. supletni in supletinje brez izpita 100 K; 7. učiteljice ročnih del 80 K. Kot dan za določitev stanja se je določil 1. maj. Izplača se dne 1. julija polovico, 1. septembra $\frac{1}{4}$ in dne 1. decembra $\frac{1}{4}$ doklade.

Upokojeni učitelji dobijo oženjeni 100 K; samci 50 K; udovec, ki imajo pokojnino vsaj 800 K, dobijo 50 K; tistim udovom, ki imajo pod 800 K pokojnino, se pokojnina zviša do 800 K.

Glede oženjenih, izmed katerih sta mož in žena učitelja, se še ni dognala končna rešitev. Najbrže pa ostane pri dokladi, kakor je določena pod prvo točko.

Raznoterosti.

Naš prestolonaslednik odlikovan. Nemški cesar je podelil našemu prestolonasledniku nadvojvodi Karol Franc Jožefu red »Pour le Merite«.

60. rojstni dan nadvojvode Friderika. V nekaterih dneh bo obhajal naš armadni vrhovni poveljnik feldmaršal nadvojvoda Friderik svoj 60. rojstni dan. Nadvojvoda Friderik je bil rojen dne 4. junija 1856. Njegov stariši so bili nadvojvoda Karol Friderik, general kavalerije, ki je umrl leta 1874, in nadvojvodinja Elizabeta, ki je umrla leta 1903. Poročen je od leta 1878 z vojvodinjo Izabelo, hčerjo vojvode Rudolfa Croy-Dülmen. Maršalov sin nadvojvoda Albreht se sedaj nahaja na bojišču.

Borojevič se zahvaljuje grofu Claryju. Povodom imenovanja Borojeviča za generalnega polkovnika je prejel tudi od štajerskega cesarskega namestnika grofa Claryja brzozjavno čestitko, za katero se mu je zahvalil Borojevič sledeč: »Zahvaljuo se prisrčno Vaši ekscelenci za čestitko, me sili srce izreči, da imam zahvaliti svojo srečo v veliki meri junakom iz zelene Štajerske.«

Nevenljiva slava Dalmatincem! Povodom imenovanja admiralha Hausa za prvega velikega admiralha naše vojne mornarice, mu je med drugimi odposlal brzozjavno čestitko tudi mestni zastop v Šibeniku v Dalmaciji. Veliki admiral se je zahvalil Dalmatincem s sledečo brzozjavko: »Čestitka Šibenka me je globoko ganila in se zahvaljujem za njo iz celega srca. Nevenljiva je slava, katero so si priborili sinovi iz Dalmacije v tej težki svetovni borbi. Naša vojna mornarica se opira na zvesto udanost in preskušeno požrtvovalnost junakov iz Dalmatincev, njihovo rodno grudo varovati pred sovražnikom je naša najvišja naloga.«

Pl. Fladung umrl. V Gradcu je dne 24. maja umrl upokojeni visjesodni svetnik Oton pl. Fladung v 65 letu svoje starosti. Umrl je služboval dolgo vrsto let na Spod. Šajerskem, kot v Mariboru, Celju itd.

† **Karl Zohar.** Sin tajnega svetnika in senatnega predsednika pri najvišjem sodnem dvoru Fr. Zoharja, Karl, je padel na italijanskem bojišču.

Nov slovenski vojni kurat. Č. g. Alojzij Rezman, katehet na mariborski deški šoli, je imenovan za vojnega kurata.

Poroka. Ing. Vladimir Remec, c. kr. nadkomisar, ravnatelj zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem, se je poročil s Heleno Pollak, hčerko tovarnarja Karol Pollaka. Bilu srečno!

Svicarski duhovnik obiskal naše ujetnike v Italiji. Italijanski list »Popolo et Liberta« piše, da je

Szemere, ki svojih milijonov menda sploh ne more prešteti. Matlekovič je podpisal 10.000 K, Szemere pa 50.000 K. Res dva vzorna patrijota. »Világ« pravi, da je še več takih gospodov, ki so člani Jokey kluba.

Gradčanke in Rusi. Zaradi ljubavnega razmerja z Rusi ste bili obsojeni kuharica Johanna Welcher na 40 K globe ali 4 dni zapora in mizarjeva žena Anna Nebel na 8 dni zapora.

Volk napravil 20.000 K škode. V okraju Delnice v Dalmaciji je ustrelil vojak, ki je bil na straži, velikega volka, kateri je pred njegovimi očmi raztrgal ovce. Zver je bila strah kmetov v celem okraju. Enemu kmetu je volk v hlevu raztrgal 13 ovac in 3 krave, drugemu kobilo z žrebetom vred, zopet drugemu 6 svinj, 10 ovc in 2 psa, grajščinskemu oskrbniku v Delnicah zavsem 35 ovc, 2 kozi in 1 psa. Cella škoda, katero je povzročil volk v okraju, znaša 20.000 K. Prebivalstvo je vojaka, ki je ustrelil volka, bogato obdarovalo.

Milijonar zgorel. V Harisburgu v Severni Ameriki je živel s svojo ženo milijonar David Stamba. V poslopju, v katerem je stanoval, je izbruhnil ponočni požar. Njegovo osovje je pravočasno zbežalo iz gorče hiše, toda Stamba in njegova žena se nista mogla rešiti. Oba sta zgorela. Stamba je bil brez otrok, njegovo premoženje, ki se cení na 100 milijonov, dobi milijonarjeva sestra.

Morilec Bela Kis še živi? Morilec žensk v Čin kot pri Budimpešti še baje živi. Iz Lvova je došlo poročilo, da je v neki tamošnji gostilni srečal četovodja Sipoš morilca Kisa, ki je bil v vojaški uniformi. V Lvovu so vse potrebno odredili, da morilec, če se res nahaja v Lvovu, pride v roke pravici.

Največja podoba na svetu. Berolinski slikar Vogel je naslikal podobo, ki je devetnajst metrov dolga in osem metrov visoka. Podoba je namenjena za berolinsko dvorno gledališče.

Dopisi.

Maribor. Mestni magistrat razglša, da veljajo odslej naprej tudi glede mačk določila, ki so veljavna glede pasje kontumace. Lastnikom hiš se naroča, da ugonobe vse mačke, ki se odstranijo od hiš in se klatijo po poljih, travnikih in v mestnem parku. Zoper tozadevne prestopke so določene stroge kazni.

Maribor. Naknadno urejanje črnovojnških zavezancev, pristojnih v Mariboru in sicer rojstnih letnikov 1897—1866 se bo vršilo dne 25. julija, v Mariboru stanujočih tujcev letnikov 1897—1881 dne 26. julija in v Mariboru stanujočih tujcev na bornih letnikih 1880—1866 dne 27. julija t. l. in sicer vsak krat ob 8 uri zjutraj v dvorani Gabrijnuš, Schäfferjeva cesta 29.

St. Iij v Slov. gor. Neurje s točo nas je obiskalo in sicer v torek, dne 22. maja. Posebno toča je padala v Ceršaku in Selnici. Še hujsje pa je bilo neurje na bližnjem polju onstran Mure. — Lastnik sladkogorske tovarne, neki dr. Feuerlöschler iz Gradaca, ki je tudi posestnik broda čez Muro v Selnici, je dal brod zapreti. Izgovarja se, da nima sposobnih ljudi za brodarja. Za okrog 300 posestnikov iz Selnice, Lilaškega Vrha in Gornjega dola je sedaj promet čez Muro zaprt, ker je cesta mimo Murhova njih edna prometna zveza proti Cmureku, Weitersfeldu in Spielfeldu. Kmetje ne morejo spraviti svojega žita na mlin itd. Občine so se obrnile na okrajno glavarstvo za odpomoč.

Ptuj. V vojaški bolnišnici je umrl vsled ran, zadobljenih na bojišču, četovodja Ljudovik Breznik, sin tukajšnjega tesarskega mojstra Jožefa Breznika. Pokopan je bil na tukajšnjem mestnem pokopališču.

Celje. Tukajšnji podžupan in lekarnar Maks Rauscher je odložil svoje mesto kot podžupan mesta Celje.

Celje. Umrl je upokojeni višji poštni oskrbnik dr. Dominik Sartori v 81. letu svojo starosti. Imenovani je bil dolgo vrsto let vodja tukajšnjega poštnega in brzojavnega urada in bil zaradi svojega miro'ljubnega značaja obče priljubljen.

Zadnja poročila došla v petek dne 26. maja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 25. maja.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

V Voliniji so napravili naši ogleadni oddelki na več mestih uspešne napade. Položaj nespremenjen.

Italijansko bojišče.

Bojno delovanje, na ozemlju Doberdoba, pri Bovcu in pri prelazu Plöcken je bilo živahnije kakor v zadnjih dnevih.

Ponovni sovražni napadalni poskusi pri Peutelsteinu so bili odbiti.

Severno od Sugana-doline so zavzele naše čete Cimo Cisto, prekoračile na posameznih mestih potok Mazo in so ukorakale v Striegen (Strigno).

Južno od doline so se naše čete, ki so prodirale čez Kempelberg, premagavši velike težkoče ozemlja ter sovražni odpor, razširile proti izhodu in jugu. Corno di Campo Verde se nahaja v oblasti naših čet. Italijanski oddelki so bili takoj pognani v beg.

V dolini Brandt (Valarsa) so zavzele naše čete Crieso.

Na napadalnem prostoru se je zvišal naš plen še za 10 topov.

Oddelek naših pomorskih letal je metal bomba na kolodvor in na vojaške naprave v Latisani.

Balkansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 25. maja.

Francosko bojišče.

Nemška letala so napadla ob flandrijski morski obali angleške torpedne in patroljne čolne.

Zahodno od Moze so se izjalovili trije sovražni napadi na vas Cumieres, katero je sovražnik izgubil.

Izhodno od Moze so nemški polki prodirali nadalje ter zavzeli sovražne jarke južno-zahodno in južno od trdnjave Douaumont.

Kamenolom južno od Haudromonta se zopet nahaja v nemški oblasti.

V gozdu Caillette je sovražnik popolnoma brezuspešno celi dan naskakoval naše postojanke. Razven zelo velikih krvavih izgub je še bilo ujetih čez 850 Francozov, 14 strojnih pušk je pa bilo uplenjenih.

Rusko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Balkansko bojišče.

Nič novega.

Kje stojijo Italijani?

Dne 25. t. m. so Lahi po poročilu vojnega časnikarskega stana stali na črti: severno od Seravalo—Corni Zugna, v Brand-dolini pri Chiesi in na severnem pobočju Posina-doline, zahodno od Monte Majo—Monte Deluggoi, v Astach-dolini pri Forni, med Astach in Assa—Monte Erio izhodno od Assa-doline, južno od Cima Dodici do Brente.

Z uplenjenimi topovi streljajo na Italijane.

Razven velike množine težkih topov so naše čete uplenile še tudi nemajhne množine municije. Na nekaterih mestih so naše čete kar obrnile uplenjene italijanske 28 cm havbiče in z njimi streljale na Italijane.

Zelo neprijetno.

Milanski „Avanti“ prinaša za obletnico vojne napovedi odlomke iz člankov, v katerih so lani nekateri listi hujskali za vojsko. V njih se zagotavljajo veliki uspehi, ki bo jih priborila v najkrajšem času laška armada. Primeri z letošnjimi neuspehi učinkujejo vse drugo kot navduševalno.

Beg in oblastveno izpraznjevanje.

Iz Benetk se selijo ljudje v velikem številu v Feraro in druga notranjeitalijanska mesta, čeravno ni oblastveno zapovedano izpraznjevanje. Pač pa sta se morali izprazniti mesti Bassano in Citadella.

31.000 beguncev v gornji Italiji.

List „Italia“ poroča, da je pribežalo v Vičenco čez 20.000 podpore potrebnih beguncev iz laškega ozemlja, v katero prodirajo naše čete, čez 11.000 be-

guncev se pa nahaja na begu proti Vičenci in Noventi. Begunci so izključno starčki, ženske in otroci, kajti vse za orožje sposobne moške osebe so že vtaknili v laško armado.

Bombe na Bari.

Dne 24. maja popoldne je oddelek naših letal metal z vidno dobrim uspehom bombe na kolodvor, na poštno poslopje, na vojašnice in na utrdbe v mestu Bari ter s tem vidno motil slovesnosti v mestu, ki je bilo polno zastav. Ogenj obrambnih baterij je bil popolnoma brezuspešen. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana. (Mesto Bari leži severno-zahodno od mesta Brindizija ob južno-izhodno-italijanski morski obali.)

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, dne 24. maja. (Kor. ur.) Generalni štab poroča: Položaj na macedonskem bojišču: Pred dvema mesecema so pričele angleško-francoske čete prihajati iz utrjenega taborišča pri Solunu ter se približevati naši meji. Glavne sile Angležev in Francozov so razdeljene v Vardarski dolini in segajo izhodno čez Dovatepe v dolino Strume, zapadno pa čez okoličico Subotske in Vodenę do Florine. Del reorganizirane srbske armade se je v Solunu že izkrcal. Mesec dni sem skoro dan na dan streljanje topov na fronti Doiran—Gjevgjeli, Angleži in Francozi pa do sedaj še niso nikjer prekoračili meje. Predvčerajšnjim so naše patrolje streljale na neki francoski izvidni oddelek v vasi Gornji Garbali. Konjeniki so pustili tu svoje konje, ki so jih naši vojaki uplenili ter potem zbežali.

Grško ministrstvo bo odstopilo.

Iz Aten se poroča, da je ponudil pretečeni petek grški ministrski predsednik Skuludis kralju odstop ministrstva. Ministrstvo Skuludis rešuje sedaj samo tekoča vprašanja. Sestava novega ministrstva se bo vršila koncem tekočega tedna.

Francozi proti miru.

Z ozirom na Wilsonov govor o mirovnem posredovanju piše „Tems“: Mirovno posredovanje bi ne prišlo o pravem času in bi ne bilo uместno, ker bi bil sedaj mir na korist Nemčije in na škodo četverosporazuma.

Angleži nočejo miru.

Na vprašanje o možnosti, da se začne pogajati za mir, je v angleški zbornici odgovoril zunanji minister sir Grey:

Vsi zavezniki (četverosporazumovi) so obvezani, da skupno predložijo mirovne pogoje, za to bi se mogel o mirovni pogodbi, ki bi bili Angliji in vsem zaveznikom ljubi, izraziti še le, ko bi se izvršilo v ta namen pogajanje med vsemi zavezniki.

Ako ima v tem trenutku kdo pravico, govoriti o miru, potem jo ima francoska vlada. Toda francoski ministrski predsednik je rekel, ako so poročila resnična: „Kaj bodo rekli bodoči rodovi, ako si damo izviti priložnost, da pridemo do trdnega, trajnega miru za Francijo!“ To je tudi naše prepričanje.

Ozirajo se na to prepričanje, smatram v tem trenutku za dolžnost naše diplomacije, da postopamo z zavezniki nasproti sovražniku skupno ter na suhem in na morju ukrenemo vse potrebno, da skupno z zavezniki dosežemo v vojski uspehe, ki še niso doseženi, a nam bodo dali zagotovilo, da se udeležiti sigurni, trajni mir.

Ranjeni, padli in ujeti.

Pešpolk štev. 87:

Ujeti častniki:

Odörfer Adolf, poročnik v rezervi (Namangan, Fergansk, Rusija); Pischely Henrik, polkovnik (Ryjsk, Rusija); Promer Artur, poročnik v rezervi (Džisak, Samara, Rusija).

Ujeto moštvo:

Bezenšek Ljudovik, titularni desetnik, konjiška okolica (Krasnovodsk, Rusija); Bolha Rok, pešec, Sladkagora, Celje (Ufa, Rusija); Brečko Franc, titularni poddesetnik, celjska okolica (Rusija);

Dinauer Vinko, nadomestni rezervist, Radgona (Nikolsk-Usurijsk, Rusija);

Fakin Nikolaj, nadomestni rezervist, Zabukovje, Brežice (Malmyz, Vjatka, Rusija);

Godec Janez, pešec, Trbovlje (Penza, Rusija); Gorišek Štefan, Griže (Penza, Rusija);

Habjanič Franc, nadomestni rezervist, Dravci, Ptuj (Nikolsk-Usurijsk, Rusija);

Ivanc Ferdinand, pešec, Sv. Krištof (Nikolsk-Usurijsk, Rusija);

Jan Leopold, pešec, Velenje (Rusija); Jeraj Alojzij, pešec, Rečica (Rusija);

Kaisersberger Alfonz, titularni narednik, Ptuj (bolnišnica, Moskva); Kandrič Anton, ptujška okolica (Penza, Rusija); Korošec Anton, Kamensček pri Ljutomeru (Rusija); Kos Maksimilijan, titularni desetnik, Škofjavske, Celje (Petropavlovsk, Rusija); Kosi Matija, pešec, Ljutomer (Rusija); Kovač Rafael, nadomestni rezervist, Velenje (Penza, Rusija); Kovačič Anton, Brežice (bolnišnica Moskva, Rusija); M. Krajnc, nadomestni rezervist, Zabukovje, Brežice, (Čistopol, Kazan, Rusija); Krašovec Janez, Sv. Rupert, Celje (bolnišnica Moskva, Rusija); Krašovic Viktor II, desetnik, Sv. Jurij, Celje (Moskva, Rusija); Kronovšek Rudolf, poddesetnik, Braslovče (Nikolsk-Usurijsk, Rusija);

Majcen Anton, pešec, Preska, Ljutomer (Penza Rusija); Matjašič Anton, pešec, Dragovič, Ptuj (Rjezan, Rusija); Melanšek Janez, pešec, Šoštanj (Penza, Rusija);

Oblak Karol, pešec, Marija-Gradec (Nikolsk-Usurijsk, Rusija);

Parfant Ignacij, Sv. Jurij ob Taboru (Rusija); Pavličič Franc, poddesetnik, Sv. Miklavž, pri Ptuj (Moskva, Rusija); Petek Henrik, pešec, Sp. Sečovo, ptujška okolica (Ašabad, Rusija); Pirc Anton, poddesetnik, Sv. Peter v Sav. dol. (Nikolsk-Usurijsk, v Rusiji); Podlunšek Jožef, pešec, Trbovlje (Nikolsk-Usurijsk, Rusija); Potočnik Ivan, nadomestni rezervist, Kočice, Ptuj (Penza, Rusija); Predikaka Jakob, pešec, Sv. Lovrenc, Ptuj (Stanovskaja, Akmolinsk, Rusija); Pušenjak Ferdo, nadomestni rezervist, Ljutomer (Nerčinsk, Rusija); Pušnik Jakob, pešec, Sv. Rupert, Celje (Rjezan, Rusija);

Rakuša Janez, pešec, Veličane, Ptuj (Novo-Nikolajevsk, Tomsk, Rusija); Rozman Pankracij, nad. rezervist, Griže (bolnišnica Moskva, Rusija);

Šimenko Franc, pešec, Brežice (Tatarsk, Mohilev, Rusija); Sosko Jožef, pešec, Brežice (Rusija);

Štrigl Jožef, pešec, Slovenjgradec, Sv. Florijan (Ašabad, Rusija, umrl. dne 1. februarja 1915); Stropnik Franc, pešec, Velenje (Rusija); Svigl Martin, pešec, Pleterje, Brežice (Tatarsk, Mohilev, Rusija);

Teichmeister Alojzij, nadomestni rezervist, Sv. Jurij, Celje (bolnišnica št. 8, Moskva); Terčič Florijan, pešec, Slatina, Ptuj (Rusija); Toš Tomaž, titularni četovodja, Sv. Andraž v Slov. gor. (Marinsk, Tomsk, Rusija); Turk Franc, nadomestni rezervist, Sv. Pavel pri Preboldu (Aleksin, Tula, Rusija);

Vajdič Karol, poddesetnik, Buče, Brežice (Krasnovodsk, Rusija); Verdev Jernej, pešec, Velika Pirešica (Ašabad, Rusija); Verlmjak Leopold, pešec, Sv. Martin, Slovenjgradec (Kaluga, Rusija); Voger Simon, nadomestni rezervist (Krasnovodsk, Rusija); Vincek Franc, poddesetnik Ptuj (Krasnovodsk, Rusija);

Završnik Franc, pešec, Braslovče (Rusija); V. Žnider, pešec, Sv. Martin, Celje (Novo-Nikolajevsk, Tomsk, Rusija); Zorijan Janez, nadomestni rezerv., Negova, Ljutomer (Tatarsk, Mohilev, Rusija).

Padlo moštvo:

Breznik Jožef, pešec, Sv. Martin, Celje; Džura Filip, pešec, Ptuj; Gavec Franc, pešec, Ptuj; Golob Vinko, desetnik, Konjice;

Hlebec Jožef, pešec, Brežice; Horvat Ignacij, pešec, Ptuj;

Jauk Peter, pešec, Slovenjgradec; Jazbinšek Gabrijel, pešec, Brežice; Jug Janez, pešec, Brežice; Kolar Franc, pešec; Kukovec Jožef, pešec, iz Ptuja; Koren Janez, pešec, Loka, Celje;

Mačnik Janez, pešec, Celje; Močnik Franc, pešec, Ljutomer; Moser Ivan, desetnik;

Novinšek Alojzij, pešec, Velenje; Nachberger Matija, pešec, Ptuj;

Okrina Jožef, pešec; Omerzu Blaž, pešec, Brežice;

Pernat Blaž, pešec, Maribor; Petan Anton, desetnik, Brežice; Pichler Ivan, poddesetnik, Ptuj; J. Pieber, pešec; Pinter Janez, pešec, Lehen;

Sabernik Ferdinand, pešec, Trofin; Smon Fr., pešec, Slovenjgradec; Svenešek Jakob, pešec, Ptuj.

Padli častniki:

Kapalka Ivan, poročnik.

Ranjeni častniki:

Cvetko Jožef, praporščak, Brežice; Valentine Valentin, praporščak.

Razni:

Ranjeno moštvo:

Drevenšek Janez, pešec, 37. domobranski peš. polk, Ptuj; Paučič Vaclav, lovec, Marijv-Gradec, Celje; Rihterč Janez, poddesetnik, 37. domobranski peš. polk, Radgona.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje: Papirnatate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 1/2%, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2%, na menice po 6%, na zastave vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in zasebnikih, prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbe dela posojilnica brezplačno, stranka plača samo koleke. 60

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Koroška cesta št. 5,

priporoča sledeče molitvenike:

B. Bartol: Hoja za Marijo Devico, K 1.60.
B. Bartol: Nevesta Kristusova, zl. obr. K 3.40, rud. obr. K 2.50.
F. S. Bezjak: Marija žalostna mati 1887, K 1.50, zl. obr. K 2.—.
Bleiweis: Hči brezmadežne. Nauki za dekleta. Rud. obr. K 2.50.
Bleiweis: Tolažba dušam v vicah. rud. obr. K 1.20, zl. obreza K 2.—.
Jože Čede: Sveto opravilo 1913, K 1.20, zl. obr. K 1.50, do K 3.60.
Jože Čede: Malo sv. opravilo. Molitve za mladino. Rud. obr. 70 v; zl. obr. K 1.—.
Gigon Karol:
Angel varih, zl. obr. 60 vin.
Nebesa, naš dom. Razne vezave od K 1.50 do K 2.70.
Rajski glasovi. Razne vez. od K 1.40 do K 2.50.
Skrbi za dušo. Razne vez. od K 1.40 do K 2.50.
Hodec Janez:
Kraljica vseh svetnikov in pomočnica kristjanov. Razne vez. od K 1.40 do K 2.50.
Češčena Marija. Razne vez. od K 1.20 do K 2.50.
Kvišku srca, molitvenik za otroke. Razne vezave od K 1.— do K 1.80.
Alfonz Ljgovrij-Furlan: Prava nevesta Kristusova. Dve knjigi skupaj vezani K 3.—.
L. Herg: Venec pobožnih molitev in svetih pesmi za očično in domačo službo božjo bogoljubnih kristjanov. 8. izdaja, rud. obr. K 3.—, zlata obr. K 3.50, K 4.— in K 4.20.
L. Herg: Venec /sv. pesmi za domačo službo božjo (za-se vezane samo pesmi) K 2.—.
A. Kalan: T. Kempčana: Hođi za Kristusom. K 2.—.
Dr. A. Karlin: Priprava na smrt K 2.20.
Kerčon: Rafael, ali nauki in molitve za odraslo mladino 1895. Rud. obr. K 1.—, zlato obr. K 1.60.

Fr. Kosar: Nebeška hrana I. in II. del, po K 2.20.
Lintelo, Mladini! Pogosto in vsakdanje sv. obhajilo. 30 vin. 20 iztisov ali več po 25 vin.
J. Pagani: Presv. Rešnje Telo. Zlata obreza K 2.20.
Dr. J. Pajek: Sv. Jožef. K 2.—.
J. Pavlič: Gospod, teci mi pomagat! K 2.—.
Podgorc: Sv. Spoved. K 2.—.
Pristov: Vir življenja in svetosti. Zlata obreza K 2.40.
Jožef Rozman: Družbine ali dekliške bukvice. Z rudečo obrezo K 3.—, z zlato obrezo K 3.50, K 4.—, in K 4.20.
Rozman: Krščanski vojak. Pouk slovenskim mladeničem, ki so vpoklicani v vojaško službo. Broš. 80 vin.
Seigerschmid: Sv. Družina. K 2.—.
A. M. Slomšek: Življenja srečen pot. Nauki, vzgledi in molitve za mladeniče 1893. K 2.20.
Dr. J. Somrek: Prijatelj otroški ali darilo pobožnim šolarjem. Zlata obreza s sekiricami 50 vin., zel. obreza s sekiricami 40 vin., brez sekiric 36 vin.
Walser: Večna molitev pred Jezusom v zakramentu ljubezni. Veliki tisk. Rudeča obreza K 3.—, zlata obreza K 3.40.
Dr. J. Walter: Sv. rožni venec. K 2.—.
J. Zupančič: Dušna pomoč za bolnike. Molitve za umirajoče kristjane 1887. K 2.60.
Slava Gospodu (velike črke). K 2.80.
Družbenik Marijin. Molitvenik za Marijine družbe. Rudeča obreza K 1.50, zlata obreza K 2.30, šagrin K 2.80.
Družba vednega očeščenja v lavantinski škofiji. Dve molitveni uri pred sv. Rešnjim Telesom. Broš. 20 vin., vez. 30 vin.
Duhovni vrtec ali molitvenik za katoliško mladost s podukom za sv. birno 1893. 80 vin.
Duhovno veselje, molitvenik za mladino. Razne vezave od K 1.40 do K 2.50.

Vrhove S. I.: Migljaji na razpotju življenja. Rudeča obreza 90 vin., zlata obreza K 1.10.
Božja pot na sv. gore. Popolen molitvenik. Zl. obr. 80 vin.
Lepo življenje in srečna smrt. Rudeča obreza K 1.40, zlata obreza K 1.80.
Gospod, usliši moje molitev. Razne vezave od K 1.40 do K 2.50.
Lepote najčistejšega Srca Marijinega. Komad 8 vin., 100 komadov K 7.—.
Marija, kraljica src. Nauki o pravi pobožnosti do Matere božje. Rudeča obreza K 1.60, zlata obreza K 2.40.
Obljube presv. Srca Jezusovega. Komad 10 vin., 100 komadov K 9.—.
Sveta ura ali kažipot v nebeško domovino. Razne vezave od K 1.40 do K 2.50.
Segula: Na Kalvarijo, obsega 30 križevih potov in razne pobožnosti v čast trpljenju Kristusovemu. Cene K 2.50, K 3.20 in K 3.50. Po pošti 20 vin. več.
Zemljic: Marijino življenje. Broš. K 1.50, vez. K 2.—.
Tolažba nebeška. Velike črke, zlata obreza K 1.50.
Dušni vodnik v srečno večnost. Velike črke. Rud. obr. K 3.—.
Molite bratje! Velike črke. Rudeča obreza K 1.20, zlata obreza K 1.80.
Popotni tovariš za tretji red. Rudeča obreza K 1.80.
Pot v nebasa za tretji red. Rudeča obreza K 1.80, zlata K 2.40.
Furlan: Trinajst torkov v čast sv. Antonu Pad. Rudeča obreza K 1.20.
Scheyring: Sv. Anton Padovanski. Rudeča obreza K 1.20, zlata obreza K 2.40.
Pot k Bogu. Rudeča obreza K 1.20, zlata obreza K 1.60.
Baraga: Dušna paša. Rudeča obreza K 1.40.
Ključ nebeških vrat. Velike črke. Rudeča obreza 90 vin.
Getzemani in Golgota. Rudeča obreza K 2.60, zlata obr. K 3.60.

Denar se najboljšje pošlje naprej. Za poštnino je treba dodati za vsako knjigo 10 vin.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frejnem kašlju.
2. Lažje je odpraviti se bolezninogo je zdraviti.
3. Osebe s kroničnim kašerom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
4. Vdrušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduho.
5. Širokuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vpehom na oplašni počutek.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z nom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Dale posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastave vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačne, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Od vojaške oblasti imenovani komisar za nakupovanje sena in slame kupim vsako množino sena in slame

Anton Birkmajer,
Maribor, Melje števil. 29.

Pozor kmetovalci!

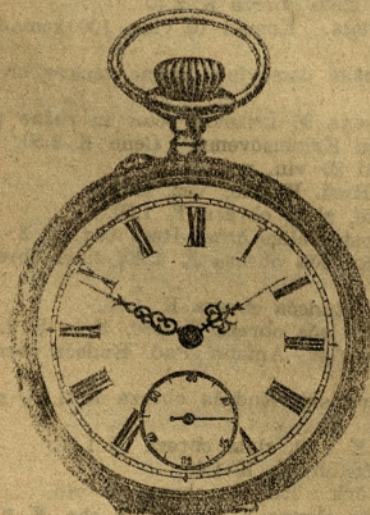
Ne zamudite takojšnji nakup zanesljivih in kaljivih semen na primer: domača detelja, nemška detelja (lucerna), pesa rumena in rudeča, trava, sploh vsa semena, kakor tudi vrtna in cvetlična od znane trdke Mauthner, ki se dobijo pri domači trdke

Ivan Ravnikar, Celje.

Priporočam č. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnih sveč. Voščene sveče prodajam kilogram po 5 K, milisveče pa zavojček po 3 K 40 v. Vošek kupujem kilogram po 2 K 40 v.

Duchek Franjo, svečar,
Maribor, Viktringhofova cesta.

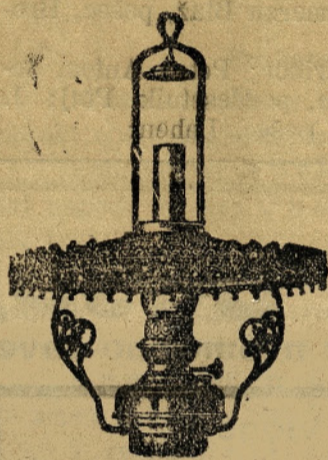
Ure! Ure!
V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 3 40
Sreb. verižice damske K 3 60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčilo
Precizijske ure, Schaffhausen,
Zenith, Omega, Eterne
Očala: Za kratkovidne nova,
sboljšana stekla.

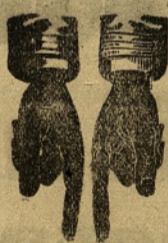
Franjo Bureš Maribor
urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Čevljarski sem šniki a izdelovan je voj. akih čevljev se sprejmejo takoj proti dobremu plačilu v Mariboru Tegetthofova cesta 77.

Dečka

šole odraslega, iz postave hše sprejme za domača dela kmet Simon Doško v s. 165 pri Mariboru.

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Edina štajerska steklarska narodna trgovina...
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za vodobe. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeno oče, soprog, brat, tast, stari oče, stric, gospod

Jakob Urbanc

veleposestnik, lesotrzec, častni občan i. t. d. v Lehnu na Pohorju

v starosti 61 let po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnega se je vršil v četrtek dne 11. maja 1916 na pokopališče v Št. Lovrenc.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Marija Urbanc roj. Schweiger, soproga.

Julija, Lojzka, Zofka, Jakob, Maks, Franček, Marija Oset roj. Urbanc, Frančka Pernat roj. Urbanc otroci.

Oset Andrej, Pernat Alfonz, zeta.

Marija Ditner roj. Urbanc, sestra.

Micka, Dragica, vnukinja.

Žvepleno zdravilno kopališče VARAZDINSKE TOPLICE

(Hrvaško)

Železniška-, poštna-, telefonična in brojavna postaja. Novi zdraviliški hotel z električno razsvetljavo. Staroslavni radioaktivni žvepleni vrelec +58° Celzija se priporoča pri

protimu, revmatizmu, išijašu, etc.

Pitno zdravljenje pri trdovratnih boleznih v vratu, goltancu, prsih, jetrih, želodcu in črevesih. Električna masaža, glinasta, ogljikova, kislina in solčna kopališča. Celo leto odprto. Divna okolica. Moderna oprema. Vojaška godba. Zdraviliški zdravnik: dr. J. Lechert. Pogoji brezplačno. 3 M

KUPUJEM KOSTANJEV LES

v vagonih oddaja za takoj do avgusta dolgot 1—2 1/2 m. Obvezne ponudbe za takoj z navedbo postaje doposlati trdki: Vinko Vabič, Žalec, (Štaj.)